

Lisääntyneet sähköpostiyhteydenotot edellyttävät sitä paitsi nopeaa ja asianmukaista vastausta, mikäli halutaan noudattaa käytännesääntöjä ("netiketti") sähköpostitse esitettyjen tietopyyntöjen käsittelyyn: keskeistä on erityistietoja toimittavien osastojen vastuullisuus sekä kaikki alat ja kielet – mukaan luettuina tietyt Keski- ja Itä-Euroopan kielet – hallitsevien kirjenvaihtajaryhmien muodostaminen.

3.5. Vierailut

TSK:ssa käy vuosittain noin 8 000 vierailijaa, jotka saavat monipuolista tietoa mm. sen toiminnasta ja asemasta yhteisön

päätöksenteossa. Heitä varten komiteassa on vierailijoiden vastaanottoryhmä, johon kuuluu myös komitean jäseniä.

Olennaista on, että kaikkien toimielinten edustajat välittävät yhdenmukaista viestiä Euroopan avoimeen, demokraattiseen ja vankkaan rakentamiseen tähtäävästä toimielinyhteistyöstä, jota näin ollen voidaan esitellä selkeästi ja helppotajuisesti. Toisinaan vaikuttaa siltä, että toimielinten edustajat tarvitsisivat tietoa TSK:n perusolemukselta. Järjestetäänkö toimielinesittelijöille koulutusta?

Yhteistyö komission ja Euroopan unionin vierailuohjelman (EUVP) kanssa sujuu kuitenkin erittäin hyvin ja sitä on syytä tehostaa entisestään.

Bryssel 29. marraskuuta 2001.

Talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Göke FRERICHS

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Kestävä Eurooppa"

(2002/C 48/26)

Talous- ja sosiaalikomitea päätti 31. toukokuuta 2001 työjärjestyksensä 11 artiklan 4 kohdan, 19 artiklan 1 kohdan ja 23 artiklan 3 kohdan nojalla laatia oma-aloitteisen lausunnon aiheesta "Kestävän kehityksen Eurooppa paremman maailman luomiseksi".

Asian valmistelusta vastannut alakomitea "kestävä Eurooppa" antoi lausuntonsa 30. lokakuuta 2001. Esittelijä oli Ernst Erik Ehnmark ja apulaisesittelijä Lutz Ribbe.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 28. ja 29. marraskuuta 2001 pitämässään 386. täysistunnossa (marraskuun 29. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan lausunnon.

1. Vetoamus Laekenissa kokoontuvalle Eurooppa-neuvostolle

1.1. Talous- ja sosiaalikomitea pitää tervetulleena puheenjohtajamaa Belgian aloitetta valmistella Euroopan tulevaisuutta koskeva julistus, joka hyväksytään Laekenissa pidettävässä Eurooppa-neuvoston kokouksessa. Tämä antaa ainutlaatuisen mahdollisuuden esittää perustavaa laatua olevia näkemyksiä Euroopan tulevaisuudesta, sen tavoitteista ja päämääristä tulevan laajan julkisen keskustelun varhaisessa vaiheessa.

1.2. Göteborgissa kokoontunut Eurooppa-neuvosto teki kauaskantoisen päätöksen asettaa kestävä kehitys unionin

ylivoimaisesti tärkeimmäksi tavoitteeksi. Tällä päätöksellä Göteborgin huippukokous avasi uudenlaiset näkymät Euroopan tulevaan kehittämiseen.

1.3. Laekenin julistuksen valmistelu antaa mahdollisuuden tarkentaa näkemystä kestävästä kehityksestä Euroopan unionin tärkeänä tavoitteena. Nyt on aika tuoda selkeästi esille unionille asetetun uuden haasteen ja mahdollisuuden koko laajuus ja asettaa se selkeästi Euroopan tulevaisuudesta käytävän

keskustelun keskipisteeseen. Kestävän kehityksen on oltava keskeisellä paikalla keskustelussa, jossa pohdimme, millaisen Euroopan haluamme.

1.4. Kuluvaan vuoteen aikana TSK on kiinnittänyt erityistä huomiota kestävän kehityksen globaaliin merkitykseen ja Göteborgin huippukokouksen päätöksen vaikutuksiin. Nyt käsiteltävänä olevassa, toisessa kestävää kehitystä käsittelevässä lausunnossaan TSK keskittyy siihen, kuinka viedä tätä näkemystä eteenpäin, tehdä siitä entistä käyttökelpoisempi ja lisätä julkista sitoutumista sen toteuttamiseen.

1.5. Kestävä kehitys on näkemys, jonka tavoitteena on luoda kestävät elinolosuhteet kaikille kansalaisille, ei ainoastaan taloudellisen hyvinvoinnin vaan myös sosiaalisen, kulttuurisen ja ympäristöä koskevan hyvinvoinnin kannalta. Hyvä elämänlaatu ei riipu vain taloudellisista resursseista, vaan se on monien keskenään vuorovaikutuksessa olevien tekijöiden summa, jota arvioidaan pidemmän aikavälin kuluessa.

1.6. Koska kestävä kehitys on juhlallisesti julistettu EU:n pitkäaikaiseksi, kaiken kattavaksi politiikaksi, se on nyt uusi tulevaisuudenkuva Euroopalle. Se tuo mukanaan mullistavan, yhtenäisen käsityksen siitä, kuinka muokata toimintatapoja yhteiseksi hyväksi yhteisessä tulevaisuudessa, painottaen tarvetta politiikkojen koordinointiin ja yhtenäisyyteen.

1.7. Kestävä kehitys vaikuttaa näin kaikkeen unionin ja sen jäsenvaltioiden toimintaan ja avaten kansalaisille mahdollisuuden lähentyä unionia ja sen politiikkaa.

1.8. Uutena näkemyksenä se haastaa EU:n osoittamaan, kuinka hyvin se pystyy asettautumaan tulevien sukupolvien ja toisten maanosien asemaan. Tämän kaltainen pyrkimys solidaarisuuteen ja vastuuseen voi kuitenkin saada voimaa EU:n perustana olevasta ajatuksesta, sen tahdosta yhdistää voimansa ja siten käsitellä ja ratkaista molemminpuolisesti vahvistavalla tavalla ristiriidat, joita väistämättä syntyy pyritäessä näin kunnianhimoiseen ja laaja-alaiseen tavoitteeseen.

1.9. Kestävä kehitys keskittyy kolmeen pääasialliseen politiikan lohkoon: talous-, sosiaali- ja ympäristöpolitiikkaan. Selkeänä päämääränä on yhdistää tavoitteet ja toimet kaikilla näillä kolmella loholla kestävän yhteiskunnan luomiseksi. Ympäristöpolitiikka on siten ensisijainen ja yhdenveroinen talous- ja sosiaalipolitiikan rinnalla. Nämä kolme politiikan lohkoa ovat keskenään vuorovaikutuksessa ja niin on oltavakin laajassa mittakaavassa. Siksi EU:n on toimittava esimerkkinä, kuten hallitusten päämiehet Göteborgissa päättivät, ja lähetettävä tärkeä viesti unionin kansalaisille ja koko maailmalle.

1.10. Käytännön politiikkaa kansalaisille

1.10.1. Kestävä kehitys on mullistava lähestymistapa haluamme kaltaiseen Eurooppaan. Se tuo mukanaan merkittäviä muutoksia kansalaisten elämään ja käyttäytymiseen. Sen vaikutus jokapäiväiseen elämään on suurempi kuin minkään muun poliittisen näkemyksen. Sen tuomat haasteet yhteiskunnalle sekä talous- ja elinkeinoelämälle ovat valtavat.

1.10.2. Koska kestävä kehitys asettaa solidaarisuuden keskeiseen asemaan, tämä uusi näkemys Euroopasta tarjoaa itse asiassa harvinaislaatuisten mahdollisuuksien testata eurooppalaista hallintotapaa kovalla käytännön työllä. Kun vaativana tehtävänä on muokata tulevaisuutta, jossa politiikka ja toimet vastaavat kansalaisten pitkän aikavälin prioriteetteja, poliittinen johtajuus on olennaisen tärkeää ja hallintoon liittyvät kysymykset ensisijaisen tärkeitä.

1.11. Vaikka kestävä kehitys onkin luonteeltaan pitkäaikaisista ja sen perspektiivit ulottuvat kauas tulevaisuuteen, jo nyt on asetettava realistisia ja konkreettisia operationaalisia tavoitteita. Kestävä kehitys on tehtävä operationaaliseksi unionin ja sen jäsenvaltioiden konkreettisten hankkeiden avulla. Tämä on tärkeää sekä psykologisesti että poliittisesti, sillä näin vastataan kansalaisten jokapäiväisiin huolenaiheisiin.

1.12. Uusi näkemys merkitsee tarvetta jatkuvaan aloitteellisuuteen. Kestävä kehitys on pitkä prosessi, joka on riippuvainen jatkuvasta kehityksestä kaikilla aloilla. TSK korostaa tietämyksen merkitystä kestävässä kehityksessä; tietämystä on pyrittävä lisäämään investoinneilla koulutukseen, elinikäiseen oppimiseen ja tutkimukseen.

1.13. Kestävän kehityksen politiikkaa on rakennettava alhaalta ylöspäin ja sille on saatava laaja yleinen tuki. Jäsenvaltioiden omat kestävän kehityksen suunnitelmat tarjoavat ainutlaatuisen mahdollisuuden uusiin vuoropuhelun muotoihin, kuten kansalaisten aktiiviseen osallistumiseen EU:n kestävän kehityksen politiikan muotoiluun. Tätä on tuettava tehokkailla tiedotus- ja kuulemismenettelyillä. On ratkaisevan tärkeää selvittää jäsenvaltioiden kestävän kehityksen suunnitelmien rooli ja tehtävät erityisesti suhteessa Euroopan unionin strategiaan.

1.14. Työmarkkinaosapuolet ovat olennaisen tärkeässä asemassa sekä kuulemismenettelyn tukemisessa että sen valvonnan. Ilman työmarkkinaosapuolten ja muiden valtiovallosta riippumattomien organisaatioiden aktiivista osallistumista ei ole mahdollista tehdä kestävästä kehityksestä menestyksekkästä strategiaa EU:n tulevaisuudelle.

1.15. Talous- ja sosiaalikomitealla on erityisen hyvät mahdollisuudet seurata ja tukea kuulemismenettelyitä. Komitea edustaa järjestäytyntä kansalaisyhteiskuntaa hyvin laajassa merkityksessä. TSK pyrkii olemaan aktiivinen osa kuulemismenettelyä.

1.16. Kestävä kehitys on suuri haaste ehdokasvaltioille. EU:n on pyrittävä alusta alkaen vuoropuheluun niiden kanssa, jotta varmistetaan niiden osallistuminen yhteisiin tavoitteisiin ja toimiin mahdollisimman pian. Kestävän kehityksen tavoite itsessään EU:n kehittämisen uutena tavoitteena voi jopa antaa uutta voimaa näiden maiden muutosprosessiin ja toimia tekijänä, joka lisää yleistä tukea ja motivaatiota osallistua unionin politiikan kehittämiseen.

1.17. Kestävä kehitys on haaste EU:n toimielimille ja edellyttää erityisesti politiikan koordinoimista ja johdonmukaisuuden vahvistamista. Kaikkien toimielinten on vastattava uusiin vaatimuksiin. Kestävä kehitys on viipymättä sisällytettävä entistä paremmin kaikkien politiikkojen suunnitteluun ja toteutukseen. Komitea painottaa erityisesti tätä vaatimusta ja korostaa, että varsinkin komissiossa on parannettava politiikan koordinoimista. TSK ehdottaa, että pääsihteeristöön tai komission puheenjohtajan alaisuuteen perustettaisiin erityinen yksikkö tätä tarkoitusta varten.

1.18. Euroopan unionin on päästävä eteenpäin Barcelonassa maaliskuussa 2002 pidettävässä Eurooppa-neuvoston kokouksessa. Sen on annettava selkeä viesti konkreettisista toimista, joihin ryhdytään ilmastonsuojelun ja energiantuotannon alalla sekä ehdotuksia liikennealan pitkän aikavälin ratkaisuksi. On välttämätöntä ryhtyä toimiin, joilla pyritään palauttamaan kuluttajien luottamus elintarvikkeisiin.

1.19. TSK:n mielestä on ratkaisevan tärkeää, että Barcelonan huippukokouksessa asetetaan uusia tavoitteita, jotka koskevat sekä kestävän kehityksen sosiaalista että taloudellista osa-aluetta. Työelämän terveysriskit on nähtävä sosiaalisessa, taloudellisessa ja ympäristöön liittyvässä yhteydessään. Työn laadun parantaminen on strategian sosiaalisen osion avaintekijä. Kansanterveys, erityisesti ikääntyvä väestö huomioon ottaen, on toinen avaintekijä. Monitieteellinen lähestymistapa on vaikea, mutta välttämätön.

1.20. TSK ehdottaa, että käynnistetään koko unionin laajuisen tiedotuskampanja kestävän kehityksen peruskysymyksistä. Kampanjaan osallistuisivat koulut, yliopistot, työpaikat, kirjastot, kansalaisjärjestöt ja työmarkkinaosapuolet.

1.21. TSK:n mielestä on ehdottoman tärkeää, että kansalaiset voivat keskustella kestävän kehityksen avainkysymyksistä ja että heidän mielipidettään näistä asioista kuullaan. TSK ehdottaakin, että kuulemismenettelyä jatkettaisiin vuonna 2002 Barcelonan Eurooppa-neuvoston kokouksen jälkeen.

2. Taustaa

2.1. Toukokuussa 2001 pitämässään täysistunnossa TSK hyväksyi yksimielisesti Euroopan unionin kestävän kehityksen strategian valmistelua koskevan lausuntonsa. Tuolloin komitean keskeinen viesti Göteborgin huippukokoukselle oli, että annettu määräaika oli aivan liian lyhyt poliittiselle harkinnalle sekä laajan julkisen kannatuksen saavuttamiselle ja konkreettisten toimien ymmärtämiselle, joten on tehtävä lisää työtä, jotta neuvostolla ja hallituksilla on riittävä pohja asiaa koskevien päätösten tekemiseen.

2.2. TSK korosti aikomustaan olla tulevaisuudessa aktiivinen sekä strategian valmistelussa että toteuttamisessa.

2.3. TSK piti tervetulleena komission ehdotusta, jonka mukaan TSK ja komissio järjestäisivät yhdessä kestävää kehitystä käsittelevän, sidosryhmille tarkoitetun foorumin joka toinen vuosi.

2.4. Lisäksi TSK totesi olevansa valmis aktivoimaan jäsenensä ruohonjuuritason kanssa tapahtuvan viestinnän tehostamiseksi sekä luomaan valvontaryhmän, joka keskittyy kestävän kehityksen strategian täytäntöönpanon laadun analysointiin.

3. Göteborgissa kokoontunut Eurooppa-neuvosto

3.1. Kesäkuussa Göteborgissa kokoontunut Eurooppa-neuvosto päätti seurata poliittista linjaa, jota voidaan pitää varsin pitkälti TSK:n ehdotusten mukaisena ja tuloksena toisiaan lähentyvistä poliittisista pohdinnoista.

3.2. Neuvoston päätöksen tärkein anti voidaan tiivistää seuraaviin neljään kohtaan:

- Myönnetään, että kaikkien politiikkojen taloudellisia, sosiaalisia ja ympäristövaikutuksia on tarkasteltava koordinoitusti ja otettava huomioon päätöksenteossa.
- Käytetään alhaalta ylös -lähestymistapaa, jonka pohjana ovat unionin jäsenvaltioiden laatimat kansalliset kestävän kehityksen strategiat.
- Korostetaan olevan tärkeää kuulla laajasti kaikkia asianomaisia sidosryhmiä ja pyydetään jäsenvaltioita laatimaan asianmukaiset menettelyt tätä varten.

- Määritetään joukko tavoitteita ja toimenpiteitä yleisiksi ohjeiksi tulevaisuudessa laadittavaa politiikkaa varten neljällä ensisijaisella alalla, joita ovat ilmastonmuutos, liikenne, kansanterveys ja luonnonvarat.

3.3. Neuvosto korosti myös tarkastelevansa asian edistymistä kahdessa kokouksessaan tulevan vuoden aikana:

- Laekenin huippukokouksessa neuvosto tarkastelee komission ehdotuksia mekanismeiksi, joilla varmistetaan, että kaikkia tärkeimpiä politiikkoja koskeviin ehdotuksiin sisältyy arviointi niiden mahdollisten taloudellisten, sosiaalisten ja ympäristövaikutusten kestävydestä.
- Maaliskuussa 2002 pidettävässä kevätkokouksessaan Eurooppa-neuvosto tarkastelee laajemmin strategian kehittämisessä ja toteuttamisessa tapahtunutta edistymistä.

3.4. Neuvosto painotti, että kestävä kehitys voi saada aikaan teknologisen innovaation ja investointien uuden aallon, joka edistää kasvua ja työllisyyttä. Neuvosto kehotti teollisuutta osallistumaan uuden ympäristöstävällisen tekniikan kehittämiseen ja laajempaan hyödyntämiseen esimerkiksi energian ja liikenteen aloilla.

4. Göteborgin huippukokouksen tulokset

4.1. Göteborgissa kokoontuneen Eurooppa-neuvoston tuloksia voidaan, olosuhteet huomioon ottaen, pitää odotukset täyttävänä. Neuvosto käynnisti pitkäaikaisen prosessin kestävä kehityksen edistämiseksi ja ankkuroi näin tehdessään kestävä kehityksen keskeiseksi ulottuvuudeksi eurooppalaisessa yhteistyössä. Neuvosto korosti aiheellisesti, että kansalaisten itsensä on tuettava kestävä kehitystä, ja että on perustettava asianmukaiset kuulemismenettelyt. Lopuksi neuvosto määritteli joukon ensisijaisia toimia ja vaatimuksia tulevien toimien suunnittelulle.

4.2. Poliittisen johdonmukaisuuden vaatimus kestävä kehityksen tukemiseksi on näin vakiinnutettu.

4.3. Sekä komissio että neuvosto myöntävät, että EU:n kestävä kehitys voidaan toteuttaa vain konsulttoimalla tiiviisti kaikkia kansalaisyhteiskunnan tahoja. Tämä vaatii intensiivistä konsultointia ja yhteistyötä monien sidosryhmien kanssa.

4.3.1. Ajan puutteen vuoksi Göteborgin huippukokouksessa ei voitu hyväksyä konkreettisia toimenpiteitä sovitujen tavoitteiden toteuttamiseksi. Tämän vuoksi on sitäkin tärkeäm-

pää, että komissio sisällyttää Eurooppa-neuvoston Barcelonan kokousta varten laatimaansa tiivistelmäraporttiin konkreettisia ja realistisia toimenpide-ehdotuksia. Tämä on välttämätöntä laajan sitoutumisen säilyttämiseksi.

4.3.2. Yhtenä esimerkkinä voidaan mainita komission maaliskuussa 2001 julkaisemassa valmisteluasiakirjassa mainittu hiilidioksidipäästöjen vähentäminen 70 prosenttiin pitkällä aikavälillä. Komitea pitää tavoitetta tervetulleena, mutta huomauttaa, ettei ehdotukseen sisälly minkäänlaista "strategiaa", jolla tähän tavoitteeseen on määrä päästä.

4.3.3. Hiilidioksidipäästöjen vähentäminen 70 prosenttiin aiheuttaisi väistämättä radikaaleja muutoksia talouselämässä ja jokapäiväisessä elämässämme. Euroopan ympäristökeskuksen mukaan EU:n on vaikea saavuttaa edes Kioton tavoitteita. Millaisia strategioita tarvittaisiin siten paljon radikaalimpien pitkän aikavälin tavoitteiden saavuttamiseen?

4.3.4. Jotkut pitävät aktiivista ilmastonsuojelua esteenä talouden kilpailukyvyille. Energiantuotannon ja voimavarojen käytön tehostaminen ei kuitenkaan ole oikein vain ekologiselta kannalta, vaan myös taloudelliselta: energiankulutuksen vähentäminen merkitsee paitsi kasvihuonekaasujen vähentymistä, myös alhaisempia energiakustannuksia teollisuudelle. Innovaatiivisen ja tehokkaan teknologian käyttö on siten kaksin verroin kannattavaa.

4.3.5. TSK katsoo, että juuri nämä ristiriitaiset näkemykset ja valitettava johdonmukaisuuden puute tavoitteiden ja keinojen välillä selittävät, miksi on niin vaikeaa saada syntymään luottamus siihen, että kestävä kehitys on todellakin ensisijainen tavoite ja saada tälle hankkeelle laaja yhteiskunnallinen kannatus.

4.4. Eurooppa-neuvosto teki Göteborgissa selväksi, että on perustettava institutionaalisia menetelmiä politiikan yhdenmukaisuuden varmistamiseksi. Tämä merkitsee, että EU:n toimielimissä on otettava käyttöön uusia toimenpiteitä, joilla turvataan rajatylittävä ja alojen välinen koordinointi. Eurooppa-neuvosto pyysi Göteborgissa yleisten asiain neuvostoa koordinoimaan kestävä kehityksen strategian horisontaalista valmistelua.

4.5. Yksi tärkeä osatekijä Göteborgin päätöksissä oli, että unionin kestävä kehitykseen tähtäviä pyrkimyksiä tulee tukea kansallisilla toimintasuunnitelmilla vuoden 2002 keväästä alkaen. Tämä muistuttaa rakennerahastojen toimintamenetelmiä ja merkitsee sitä, että kaikkien neuvoston ensisijaisina pitämien näkökohtien on näytävä jäsenvaltiotason pohdintoihin perustuvissa suunnitelmissa. Toisin sanoen tämä on keino rakentaa yhtenäistä kestävä politiikkaa alhaalta ylöspäin, ei ylhäältä alas.

4.6. Göteborgin huippukokouksen pääviestinä voidaan siis pitää sitä, että todellinen työ kestävän kehityksen strategian luomiseksi on nyt alkamassa. On kuitenkin muistettava, että kestävä kehitys koskevista kysymyksistä puhuttaessa ajatellaan 20–25 vuoden ajanjaksoa, eikä kenenkään pidä olettaa täydellisen kestävän kehityksen strategian syntyvän muutaman kuukauden julkisen keskustelun ja muutaman poliittisen huippukokouksen perusteella.

5. Kestävän kehityksen johdonmukaisuus

5.1. Kestävän kehityksen strategia täydentää unionin poliittista sitoutumista taloudelliseen ja sosiaaliseen uudistukseen ja lisää kolmannen, ympäristöä koskevan pilarin (tai ulottuvuuden) Lissabonin strategiaan.

5.2. Aiemmin antamassaan lausunnossa TSK korosti olevan tärkeää koordinoita tehokkaasti näiden kolmen pilarin eri toimia. Ympäristönsuojeluun liittyvissä tavoitteissa on siten huomioitava vaikutukset työllisyyteen ja sosiaalialaan. Samalla tavoin kestävä julkinen taloudenhoito on edellytys uskottavalle kestäväälle strategialle sosiaalihuollon ja sosiaalisen osallisuuden/syrjäytymisen aloilla.

5.3. TSK on tietoinen siitä, että ei ole helppoa luoda riittävää poliittista johdonmukaisuutta näiden kolmen pilarin politiikkojen välille. Aina ei ole lainkaan selvää, kuinka näiden kolmen pilarin välinen vuorovaikutus toimii, tukevatko ne toisiaan vai vaikuttavatko kenties vastakkaisesti. Arviointiperusteiden valinta on selvästikin ratkaisevan tärkeää. Ongelmana on, että indikaattorit – kuten esimerkiksi hiljattain tehty OECD:n analyysi osoittaa – viittaavat tavallisesti vain yhteen kolmesta pilarista: taloudelliseen, sosiaaliseen tai ympäristöön. Indikaattorit, joiden avulla olisi mahdollista mitata ja analysoida ”pilareiden välisiä” yhteyksiä ja vaikutuksia, ovat aivan eri asia.

5.4. ”Talouspolitiikan laajat suuntaviivat” ovat esimerkki kestävyuden osittaisesta sisällyttämisestä kokonaisanalyysiin ja suositukseen. Komission luonnoksessa taloudellisiksi suuntaviivoiksi – jonka neuvosto ja parlamentti myöhemmin hyväksyivät hyvin pienin muutoksin – korostetaan tarvettua kestävään julkiseen taloudenhoitoon ja lopuksi niissä viitataan Eurooppa-neuvoston Tukholmassa tekemään päätökseen sisällyttävä kestävä kehitys Lissabonin strategiaan.

5.5. Jatkuva taloudellinen kasvu, korkea työllisyys, vahvat eläkejärjestelmät, sosiaalisen syrjäytymisen torjunta, uudet investoinnit tutkimukseen ja kehitykseen, uudet toimet kestävä ympäristöpolitiikan kehittämiseksi – kaikki nämä tekijät on otettava lähtökohdaksi talouspolitiikan laajoja suuntaviivoja laadittaessa.

5.6. Sosiaalinen pilari on selvästikin monimuotoinen haaste. Sosiaalisen toimintaohjelman mukaan on ryhdyttävä voimakkaisiin toimiin sosiaalisen syrjäytymisen vähentämiseksi ja sosiaalisen osallisuuden lisäämiseksi. EU:n työllisyyspolitiikka, joka käynnistettiin Luxemburgissa vuonna 1997 pidetyssä Eurooppa-neuvoston kokouksessa, on toinen olennainen osa sosiaalista pilaria. Muita osia ovat koulutus ja elinikäinen oppiminen sekä työn laatu, jonka Tukholmassa kokoontunut Eurooppa-neuvosto lisäsi vuonna 2001.

5.7. On kuitenkin syytä panna merkille, että komission laatimissa työllisyyden suuntaviivoissa vuodelle 2002 mainitaan kestävä kehitys koskevat päätökset vain ohimennen. Ehdotuksessa todetaan huippukokouksen suositaneen, että kansallisiin kestävä kehityksen toimintasuunnitelmiin sisällytetään työllisyyden parantaminen ympäristöalalla. Varsinaisissa ehdotetuissa suuntaviivoissa viitataan kuitenkin vain ohimennen kestävään kehitykseen.

5.8. Sosiaaliseen pilariin kuuluu myös pitkän aikavälin kysymys eurooppalaisesta yhteiskuntamallista. Tämä kysymys käy yhä tärkeämmäksi unionin laajentumisen ja sen maailmanlaajuisten sitoumusten myötä. Eurooppalaiseen yhteiskuntamalliin viitataan usein, analysoimatta tai selittämättä kuitenkin käsitteen sisältöä sen tarkemmin. Eurooppalaisen yhteiskuntamallin olemassaolo on kuitenkin kiistämätön. Mallin katsotaan yleisesti sisältävän esimerkiksi sellaisia asioita kuin solidaarisuus ja sosiaaliturva sekä kilpailukykyinen teollisuuden ja talouden kasvu.

5.9. Työmarkkinaosapuolten on otettava erityisvastuu eurooppalaisen yhteiskuntamallin analyysin syventämisestä ja ajantasaistamisesta.

5.10. Toinen tärkeä ulottuvuus kestävä kehityksen strategiassa on TSK:n mielestä koheesio sanan laajimmassa merkityksessä. Euroopan unionin tulevaisuuden kannalta koheesio säilyttäminen ja vahvistaminen on ratkaisevan tärkeää. Tämän on kaikkein selvintä laajentumisen yhteydessä. Koheesioita ei kuitenkaan saavuteta ainoastaan taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristönsuojelun kehittämisen avulla. Siihen on sisällytettävä myös kulttuurinen ulottuvuus, johon kuuluvat yhteiset arvot, kulttuurien ymmärtäminen ja molemminpuolinen kunniotus kulttuurista monimuotoisuutta kohtaan.

5.11. Kestävän kehityksen strategian kulttuuriulottuvuutta on analysoitu tarkemmin. Kulttuurinen monimuotoisuus on keskeinen osa unionin tulevaisuudenkuvaa. Kestävän kehityksen strategiassa on huomioitava tarkoin tämä seikka ja siihen on sisällytettävä toimia, joilla tuetaan syntymässä olevaa uutta jatkuvan kulttuurisen monimuotoisuuden käsitettä.

5.12. TSK:n mielestä tätä kestävästä kehityksen strategian ulottuvuutta on pidettävä paljon tärkeämpänä kuin tähän saakka on tehty. Perinteenä siirtyvät eurooppalaiset kulttuuriarvot tottumuksissa ja käyttäytymistavoissa näyttelevät suoraan tai epäsuorasti avainroolia tavassa, jolla koheesiomallit kehittyvät. Yhteisen kulttuuriperinteen ja asenteiden tunnustaminen ja hyväksyminen auttaa vahvistamaan molempinpuolista ymmärrystä ja kunnioitusta. Kestävästä kehityksen kulttuurista ulottuvuutta voidaan pitää keinona säilyttää ja tukea kulttuurista monimuotoisuutta.

5.13. Sukupolvien välinen solidaarisuus on keskeinen osa kestävästä kehityksen käsitteestä. Kestävästä kehityksen strategian muotoiluun on siksi saatava mukaan kaikki sukupolvet. Erityisen tärkeää olisi saada nuoriso (määritelmän mukaan alle 25-vuotiaat) sekä hieman iäkkäämmät henkilöt (yli 55-vuotiaat) osallistumaan strategian kehittämiseen.

6. Kestävästä kehityksen strategia – tärkeä alku pitkälle matkalle

6.1. Kestävästä kehityksen strategiaa koskevasta komission ehdotuksesta käyty keskustelu on paljastanut kaksi erilaista tapaa lähestyä asiaa: toinen näistä on visionäärisempi näkemys tarpeesta vastustaa kestävämmä suuntauksia, toinen puolestaan operationaalisempi konkreettisten toimien painottaminen erityisesti ympäristöalalla. Viimeksi mainitun lähestymistavan kannattajat muistuttavat usein, että monta vuotta on kulunut sen jälkeen, kun Rion konferenssissa hyväksyttiin kestävästä kehityksen yleistavoite.

6.2. Göteborgin huippukokouksen jälkeen keskustelu on jokseenkin tyrehtynyt, huolimatta siitä, että huippukokouksen päätösten toteuttaminen on haastava tehtävä. Maailman tapahtumista huolestuneina työmarkkinaosapuolet ja koko järjestäytynyt kansalaisyhteiskunta odottavat EU:n toimielimiltä uusia aloitteita ja ehdotuksia siitä, kuinka toteuttaa Göteborgin päätökset ja viedä strategiaa eteenpäin.

6.3. Vaarana on, että laajojen yhteiskuntaryhmien painostus kestävästä yhteiskunnan luomiseen tähtävien toimien aloittamiseksi heikentyy. TSK katsoi aiemmassa kestävästä kehityksen strategiaa koskevassa lausunnossaan, että prosessi on aloitettava viipymättä ja annettava sille konkreettinen sisältö. Asian vaatima kiireellisyys ei suinkaan ole vähentynyt puoli vuotta Göteborgin huippukokouksen jälkeen.

6.4. Samaan aikaan on korostettava, että kestävästä kehityksen strategiaa on kehitettävä pitkän ajan kuluessa askel aske-

lelta sen mukaan, mihin kansalaiset ja hallitukset ovat valmiita. Kestävä kehitys ei ole alkurajähdykseen verrattava äkkinäinen ilmiö. Liika kunnianhimo voi tuhota parhaimmatkin aikomukset.

6.5. TSK:n mielestä on tärkeää korostaa kestävästä kehityksen strategian vaiheittaista luonnetta. Eurooppa-neuvostolla on sama lähestymistapa ja se onkin päättänyt, että asian edistymistä seurataan vuosittain osana Lissabonin strategiaa.

7. Kriittisten ympäristökysymysten tunnistaminen

7.1. Jo yksistään kestävästä kehityksen strategian ympäristöä koskeva osuus sisältää monia kriittisiä kysymyksiä, joilla on laajat vaikutukset ihmisten elämäntapaan ja yhteiskunnan toimintaan. TSK katsoo aiheelliseksi esittää seuraavat esimerkit.

7.2. Neuvosto ja komissio ovat usein huomauttaneet kestävästä kehityksen edistävän uuden teknologian kehittämistä, avaavan uusia markkinoita ja edistäen siten uutta taloutta. Komissio on tehnyt monia energiatehokkuutta ja energiansäästöä koskevia ehdotuksia, joista komitea on antanut omat lausuntonsa. Päällimmäinen vaikutelma kuitenkin on, että tällä alalla voitaisiin tehdä vielä paljon enemmän – ja saada kansalaiset osallistumaan entistä enemmän.

7.2.1. Kestävästä lähestymistavan omaksuminen teollisuudessa tai muussa taloudellisessa toiminnassa on olennaisesti vaikeampi tehtävä ja vaatii älyllisempää lähestymistapaa kuin lyhytaikainen resurssien hyödyntäminen tai ylikäyttö. Lisäksi yleiset olosuhteet tekevät kestävyteen perustuvasta taloudellisesta toiminnasta usein vielä epätaloudellista.

7.2.2. Tunnustamme sen, että planeettamme on suljettu järjestelmä ja että monet vakaat, suljetut järjestelmät toimivat alue- ja paikallistasolla. Yhä enenevässä määrin me kuitenkin horjutamme kiertokulkuja, jotka ennen olivat vakaita ja hyödynnämme mahdollisuutta – jota ennen ei ollut – ylikäyttää luonnonvaroja huomattavasti.

7.2.3. On surullista mutta totta, että voitot on helpoimmin tehty ”riistämällä” helposti käytettävissä olevia tekijöitä, kuten luonnonvaroja tai työvoimaa. Lainsäädännössä vaadittua tiukempia normeja noudattava tuotanto ei automaattisesti johda suurempiin voittoihin.

7.2.4. Tästä tosiasiaista ei voi syyttää nykyisiä poliittisia ja taloudellisia päätöksentekijöitä, vaan pikemminkin on kyse valitettavasta historiallisesta perinnöstä. On viime kädessä koko yhteiskunnan tehtävä saada luotua kannustimia, joilla yritykset saataisiin toiminta- ja vuosikertomuksissaan huomioimaan taloudellisten tulosten lisäksi myös sosiaalinen ja ympäristönsuojelullinen ulottuvuus.

7.2.5. Nämä esimerkit valaisevat kestävän kehityksen strategian pitkän aikavälin haasteita ja osoittavat, että tarvitaan jatkuvaa julkista keskustelua strategian tavoitteista ja keinoista. Lisäksi niistä käy ilmi, etteivät tämänhetkiset taloudelliset mallit soveltuvat huonosti kestävän kehityksen strategiaan.

7.3. Esimerkki osoittaa myös, että poliittinen johto on tarpeen, jos kestävän kehityksen strategiasta on määrä tehdä todellisuutta pelkän julkilausuman sijaan. Hallitusten ja poliittisten puolueiden on oltava aktiivisia julkisen kannatuksen luomisessa.

8. Kestävän kehityksen yhteiskunta – tietoyhteiskunta

8.1. Aiemmassa lausunnossaan TSK totesi, että kestävään kehitykseen pyrkivän yhteiskunnan on oltava osaamiseen perustuva yhteiskunta. Eurooppa-neuvosto painotti Göteborgissa kestävän kehityksen mahdollisuuksia käynnistää teknisen innovoinnin ja investointien uusi aalto.

8.2. Kestävän kehityksen strategia on osa Lissabonin yleisstrategiaa, jonka tavoitteena on tehdä EU:sta maailman kilpailukyisin alue. Kestävän kehityksen vaatimukset korostavat entisestään välttämättömyyttä investoida tutkimukseen ja koulutukseen, kuten Lissabonin strategiassa jo vaaditaan. Kestävän kehityksen ratkaisut tarjoavat myös mahdollisuuden kasvattaa EU:n kilpailukykyä.

8.3. Erityisesti TSK korostaa, että EU:n tutkimuksen ja kehityksen puiteohjelman ja kestävän kehityksen strategian on oltava poliittisesti ja ensisijaisilta tavoitteiltaan yhtenäiset. EU:n on tutkimuspolitiikassaan toimittava esimerkkinä ja myönnettävä asianmukaiset resurssit liikennealan ja energiantuotannon uusien ratkaisujen kehittämiseen, vain kaksi esimerkkiä mainitaksemme. Ilman asianmukaista EU:n tukea tutkimusta rahoittavien kansallisten elinten on vaikea vastata haasteisiin. TSK pitää myös tärkeänä, että EU:n rahoitustukea voidaan myöntää sellaisille yliopistojen ja laitosten verkostoille, jotka tekevät yhteistyötä kestävän kehityksen kannalta tärkeissä hankkeissa.

8.4. Osaamisen osatekijällä on vaikutuksia myös koulutukseen ja koulutusjärjestelmiin. Tullaan tarvitsemaan insinöörejä ja teknikoita, joiden koulutukseen kuuluvat kestävän kehityksen mukaiset ratkaisut. Tarvitaan agronomeja ja muita elintarvikealan ja eläinlääketieteen asiantuntijoita. Monitieteellisen koulutuksen tarve kasvaa.

8.5. Kestävän kehityksen strategian osaamista koskeva osatekijä vaikuttaa erityisesti elinikäiseen oppimiseen ja työpaikoilla annettavaan koulutukseen.

9. Kuuleminen ja vuoropuhelu

9.1. Ei ole uusi väite, että unionin politiikkojen yleinen kannatus edellyttää asianmukaisia kuulemismenettelyitä ja vuoropuhelua. Ongelma on, kuinka tämä järjestetään. Kysymykset ovat usein teknisiä, eikä niitä pidetä ruohonjuuritason kannalta ensisijaisen tärkeinä. Göteborgin huippukokous viittasi kestävään kehitykseen alueena, jolla kuuleminen ja vuoropuhelu on erityisen tärkeää.

9.2. Kestävän kehityksen strategian lähempää tarkastelua varten esitetään seuraavassa yksityiskohtaisemmin kaksi mahdollista kuulemismenettelyä. Toinen niistä on jäsenvaltioiden kestävän kehityksen suunnitelmien laatiminen, jonka oletetaan tapahtuvan tiiviisti sidosryhmiä kuullen. Toinen on komission ehdotus joka toinen vuosi järjestettävästä sidosryhmien foorumista, jonka järjestäisivät yhteistyössä komissio ja TSK.

9.2.1. Jäsenvaltiotasolla tapahtuvan kuulemisen muodoista päättävät jäsenvaltiot ja sidosryhmien organisaatiot. On kuitenkin nähtävissä tiettyjä yhteyksiä unionin tasolla tapahtuviin pyrkimyksiin.

9.3. Ensimmäinen sidosryhmien foorumi on suunniteltu pidettäväksi syksyllä 2002.

9.3.1. Foorumin tulokset riippuvat pitkälti sen valmistelutyöstä. Sidosryhmien organisaatiot on otettava mukaan prosessin varhaisessa vaiheessa.

9.3.2. TSK ehdottaa, että foorumia edeltäisi pitkä kuulemisen ja vuoropuheluajanjakso jäsenvaltio-, alue- ja paikallistasolla. Tämä antaisi unionille harvinaisen mahdollisuuden käydä vuoropuhelua paitsi sidosryhmien organisaatioiden, myös kansalaisten kanssa esimerkiksi kouluissa järjestettävien tapahtumien, vapaaehtoisjärjestöjen järjestämien tilaisuuksien jne. kautta. Tämän kuulemisjakson tavoitteena olisi lisätä tietoisuutta kestävämmästä suuntauksista ja tarpeesta tehdä niille jotakin. Samalla luotaisiin viestintäkanava kansalaisten ja unionin välille.

9.3.3. Suuren yleisön mielenkiinnon herättäminen on mielikuvitusta vaativa tehtävä. Tässä tapauksessa olisi hyvä kehittää yksi tai kaksi pääteemaa, jotka kertoisivat selkeästi aiheeseen liittyvistä kysymyksistä ja siihen liittyvistä haasteista.

9.3.4. Kansalaisten tietoisuus kestävän kehityksen välttämättömyydestä voisi epäilemättä olla suurempi kuin se nyt on. TSK ehdottaa, että komissio käynnistäisi erityisen tiedotuskampanjan yhteistyössä järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan kanssa tietoisuuden ja ymmärryksen lisäämiseksi kestäväan kehitykseen liittyvistä konkreettisista kysymyksistä.

10. **Institutionaaliset järjestelmät politiikan johdonmukaisuuden varmistamiseksi**

10.1. Poliitiikan johdonmukaisuutta koskevat ongelmat kestävän kehityksen alalla ovat osa laajempaa ongelmaa unionin toimielimissä ja muualla. Komissio käsittelee tätä laajempaa ongelmaa eurooppalaista hallintotapaa koskevassa valkoisessa kirjassaan. Eurooppa-neuvosto korosti puolestaan Göteborgissa, että kestävä kehitys vaatii talous-, sosiaali- ja ympäristöpolitiikan käsittelyä keskinäisesti vahvistavalla tavalla.

10.2. TSK pitää Eurooppa-neuvoston antamia signaaleja tervetulleina ja on samaa mieltä siitä, että kestävä kehitys on selvästikin tapaus, jossa eri sektoreita on käsiteltävä keskinäisesti vahvistavalla tavalla.

10.3. TSK korostaa erityisen tärkeänä, että politiikan koordinointi komission sisällä on tehokasta. Tästä syystä TSK ehdottaa, että komissioon perustettaisiin erityinen yksikkö, jonka tehtävänä olisi koordinoita kestäväan kehityksen strategiaa. Koordinointiyksikkö voitaisiin perustaa pääsihteeristöön tai komission puheenjohtajan alaisuuteen.

10.4. TSK:n mielestä olisi hyvä perustaa myös Euroopan parlamenttiin koordinoitiryhmä, joka auttaisi varmistamaan johdonmukaisuuden eri julkaisujen ja mietintöjen välillä.

10.5. TSK on itse perustanut kestäväan kehitystä käsittelevän alakomitean ja harkitsee myöhemmin sopivia institutionaalisia järjestelyitä tulevaisuutta varten.

10.6. Joulukuussa 2001 Laekenissa pidettävässä Eurooppa-neuvoston kokouksessa tulisi pohtia pidemmälle meneviä toimia politiikan johdonmukaisuuden varmistamiseksi. Komissio on huomauttanut, että tätä nykyä on runsaasti keskenään kilpailevia strategioita ja ohjelmia, joiden välinen koordinoiti on vähäistä tai puuttuu kokonaan.

11. **Seurannassa käytettävät indikaattorit**

11.1. Komissio esitti lokakuun lopussa kestävän kehityksen indikaattorinsa. Niihin on lisätty kahdeksan uutta indikaattoria ja niistä on poistettu toiset kahdeksan. Lissabonin strategian – johon kestävä kehitys nyt sisältyy – indikaattoreiden kokonaismäärä on siis pidetty alhaisena.

11.2. TSK korostaa tarvetta sopia tiedoista ja indikaattoreista ja niiden vahvistamisesta, jotta kaikki voivat hyväksyä ne ja jotta toimintatavoista käytävä keskustelu voidaan perustaa kiistämättömiin tosiseikkoihin ideologisten kantojen sijaan. Indikaattoreiden on annettava laaja kuva kaikista kestäväan kehitykseen vaikuttavista näkökohdista. On varottava tekemästä niistä lyhytaikaisia tai yksipuolisia.

11.3. TSK antaa lisäkommentteja indikaattoreista myöhemmässä vaiheessa.

12. **Göteborgin huippukokouksen kohdennetut prioriteetit**

12.1. Eurooppa-neuvosto määritteli Göteborgissa rajatun määrän ensisijaisia tavoitteita ja toimia yleisiksi suuntaviivoiksi tulevaa politiikan kehittämistä varten neljällä ensisijaisella alalla. TSK antaa näistä yksityiskohtaiset kommenttinsa tulevissa lausunnoissaan.

12.2. Ilmastonmuutoksen torjunta: Eurooppa-neuvosto vahvisti sitoumuksensa saavuttaa Kioton tavoitteet, päästä uusiutuvien energialähteiden avulla tuotetun sähköntuotannon tavoitteisiin ja pyysi Euroopan investointipankkia tekemään yhteistyötä komission kanssa ilmastonmuutokseen liittyvissä kysymyksissä.

12.2.1. TSK hyväksyi hiljattain lausunnon energiapolitiikkaa käsittelevästä komission vihreästä kirjasta ⁽¹⁾. TSK korostaa, että uusiutuvien energialähteiden avulla tapahtuvan sähköntuotannon lisääminen edellyttää huomattavia investointeja perusrakenteisiin ja teknologian kehittämiseen. Uusiutuvia energialähteitä koskevassa direktiivissä on asetettu kunnianhimoinen tavoite uusiutuvien energialähteiden avulla tapahtuvalle sähköntuotannolle vuonna 2010. Tämän tavoitteen saavuttaminen ja sen ylittäminen on suuri haaste.

⁽¹⁾ TSK:n lausunto aiheesta "Vihreä kirja – energiahuoltostrategia Euroopalle" (KOM(2000) 769 lopullinen), EYVL C 221, 7.8.2001.

12.2.2. TSK kehottaa kiinnittämään erityistä huomiota yliopistoverkkoihin, joiden tehtävänä on synnyttää tutkimusta keinoista tehdä uusiutuvista energialähteistä tehokkaampia. Tällaisille verkoille tulee antaa tukea tutkimuksen ja kehityksen puiteohjelmista.

12.2.3. TSK odottaa komission tekävän lisäaloitteita siitä, kuinka EU:n on määrä saavuttaa Kioton sopimuksessa hyväksymänsä tavoitteet kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisestä.

12.3. Kestävä kehitys liikenteessä: Eurooppa-neuvosto korosti Göteborgissa tarvetta siirtyä maantieliikenteestä raide- ja vesiliikenteeseen sekä julkiseen matkustajaliikenteeseen. Se kehotti parlamenttia ja neuvostoa hyväksymään vuoteen 2003 mennessä Euroopan laajuisia liikenneverkkoja koskevat tarkistetut suuntaviivat. Se pani myös merkille, että komissio aikoo vuoteen 2004 mennessä ehdottaa puitteita, joilla varmistetaan, että ”eri liikennemuotojen hinnoittelu vastaa nykyistä paremmin niistä yhteiskunnalle aiheutuvia kustannuksia”.

12.3.1. Yhteys liikenteen, maankäytön suunnittelun sekä uusien energialähteiden ajoneuvojen välillä on selvä. Muutosta tukevat voimat on kuitenkin löydettävä kunta- ja aluetasolta. Tästä syystä paikallistason kuuleminen on välttämätöntä.

12.4. Kansanterveyden uhat: tietoisena kansalaisten peloi- ta, jotka liittyvät elintarvikkeiden turvallisuuteen ja laatuun, Eurooppa-neuvosto asetti ensisijaisiksi tavoitteiksi kemikaali- politiikan laatimisen, tartuntatauti-epidemiaa koskevan toimintasuunnitelman laatimisen sekä Euroopan elintarvikeviran- omaista ja elintarvikelainsäädäntöä koskevan asetuksen hy- väksymisen. Lopuksi neuvosto pyysi tarkastelemaan mahdolli- suutta perustaa terveysasioita käsittelevä eurooppalainen seuranta- ja ennakkovaroitusverkosto.

12.4.1. Tämä on ala, jolla unioni selvästi voi kehittää kykyään vastata kansalaisten huolenaiheisiin. Samalla se on kuitenkin ala, jolla vastuun jako EU:n ja jäsenvaltioiden välillä voi olla arka kysymys. Tartuntatautien viimeaikaisesta puhkeamisesta karjatiloilla johtuu, että suurta yleisöä kiinnos- taa todennäköisemmin se, mitä tehdään, kuin se, kuka mitään tekee.

12.4.2. Euroopan kansanterveyden seuranta- ja ennakkova- roitusverkoston perustamisjärjestelyjä on pidettävä ensisijaisen tärkeinä. TSK pitäisi tervetulleena sitä, että komissio tekisi hyvin pian tätä koskevan aloitteen.

12.5. Luonnonvarojen vastuullisempi hallinta: Eurooppa- neuvosto korosti, että vahva taloudellinen suorituskyky on kytkettävä luonnonvarojen kestäväan käyttöön. Neuvosto sopi

yhteisen maatalouspolitiikan muutostavoitteista, yhteisen ka- lastuspolitiikan tarkistamispuutteista, EU:n yhdenmisen tuote- politiikan toteuttamisesta sekä tavoitteesta pysäyttää biologi- sen monimuotoisuuden köyhtyminen vuoteen 2010 men- nessä.

12.5.1. TSK antaa lausuntonsa yhteisen maatalouspoliti- kan tulevaisuudesta keväällä 2002.

13. Tuleva menettely ja uudet käsitellyt vaativat aiheet

13.1. Kestävän kehityksen strategiaa koskevien kysymysten osalta Eurooppa-neuvoston Göteborgin kokouksen jälkeen tapahtunutta kehitystä arvioidaan ensimmäisen kerran Barcelonassa maaliskuussa 2002 pidettävässä Eurooppa-neuvoston kokouksessa. Komissio laatii tätä varten yhteenvedon, jonka on määrä valmistua tammikuuhun 2002 mennessä.

13.2. Eurooppa-neuvoston Göteborgissa määräämien ensi- sijaisten kysymysten lisäksi TSK ehdottaa, että vuoden 2002 yhteenvedon raporttiin sisällytetään seuraavaa:

13.2.1. Työn laatu: kestävän kehityksen strategian sosiaali- pilarissa on keskitytty sosiaaliseen syrjäytymiseen ja sosiaalisen osallisuuden sekä työllisyyspolitiikkaan. TSK ehdottaa työn kestävää laatua koskevien kysymysten lisäämistä näihin aihe- siin.

13.2.2. Tukholmassa pidetyssä Eurooppa-neuvoston ko- kouksessa sovittiin, että täystyöllisyyden saavuttaminen mer- kitsee keskittymistä paitsi työpaikkojen määrän lisäämiseen, myös niiden laadun parantamiseen. On määritettävä yhteiset lähestymistavat työn laadun säilyttämiseen ja parantamiseen. Uudet tutkimukset ovat osoittaneet, että nykypäivän työelämä aiheuttaa ympäristöön liittyviä ja erityisesti psykologisia ongel- mia, jotka johtuvat liiasta stressistä ja ylityöstä. Tietotekniikka- alalla nämä ilmiöt on tunnettu jo jonkin aikaa.

13.2.3. Tieteelliset verkostot ja yliopistojen rooli: monet kestävän kehityksen strategiasta johtuvat haasteet vaativat julkisia ja yksityisiä investointeja tieteeseen ja teknologiaan. Eurooppa-neuvosto on korostanut riittävän koordinoitun tarvetta kestävän kehityksen strategian ja uuden tutkimuksen ja kehittämisen puiteohjelman välillä. TSK kehottaa kiinnittä- mään tulevaisuuden yhteenvedon raportissa erityistä huomiota nykyi- siin ja suunniteltuihin tieteellisiin verkostoihin, jotka liittyvät kestävän kehityksen strategiaan.

13.2.4. Teollisuuden kanssa tehtävä yhteistyö: Eurooppa-neuvosto korosti, että teollisuuden on osallistuttava aktiivisesti kestävä kehityksen strategian kehittämiseen. TSK pitää teollisuutta tärkeänä liittolaisena yhtenäisten kestävien politiikkojen edistämässä ja ehdottaa, että yhteenvetoraportissa korostetaan sen roolia.

13.2.5. Talouspolitiikan laajat suuntaviivat: Eurooppa-neuvoston päätöksen mukaan talouspolitiikka on olennainen osa kestävä kehityksen strategiaa. Seuraavissa talouspolitiikan laajoissa suuntaviivoissa tulee arvioida sitä, millaisessa vuorovaikutuksessa suuntaviivat ja kestävä kehityksen strategian yleiset tavoitteet ovat keskenään. TSK ehdottaa, että yhteenvetoraportissa keskitytään suuntaviivojen ja strategian väliseen vuorovaikutukseen.

14. Laajentuminen ja maailmanlaajuinen ulottuvuus

14.1. Kestävä kehityksen strategian kehittäminen ja toteuttaminen kestää vuosia. Siksi on sitäkin tärkeämpää, että ehdokasvaltiot osallistuvat aktiivisesti EU:n kestävä kehityksen strategian edelleen kehittämiseen.

14.2. Tämä voitaisiin toteuttaa esimerkiksi niin, että ehdokasvaltioiden edustajat osallistuisivat säännöllisesti tapaamisiin komission koordinoituyksikön kanssa, toisin sanoen pääsihteeristön kanssa. Tämä antaisi ehdokasvaltioille paremmat mahdollisuudet käsitellä kunkin maan ongelmia hyvissä ajoin ennen varsinaista jäsenyyttä.

14.3. TSK tulee omasta puolestaan kutsumaan ehdokasvaltioiden järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan edustajia säännöllisesti keskusteluihin kestävä kehityksen strategiaan liittyvistä kysymyksistä.

14.4. Kestävä kehityksen strategialla on hyvin tärkeä maailmanlaajuinen ulottuvuus, kuten kestävä kehitystä käsittelevä Rion konferenssi osoittaa. Ensi vuonna Johannesburgissa pidettävässä kestävä kehitystä käsittelevässä Yhdistyneiden Kansakuntien konferenssissa arvioidaan tapahtumia Rion konferenssin jälkeen sekä käsitellään edessä olevia tärkeitä kysymyksiä.

14.5. TSK korostaa EU:n kaksoisvastuuta maailmanlaajuiseen ulottuvuuteen ja kestäväan kehitykseen nähden. Yhtäältä sen on toimittava hyvänä esimerkkinä ja osoitettava, että kestävä kehityksen toimia voidaan ja pitää soveltaa. Toisaalta sen on tuettava voimakkaasti pyrkimyksiä luoda uusi, vahvistettu maailmanlaajuinen sopimus. Viimeksi mainittu on yksi EU:n tärkeimmistä tehtävistä tulevina vuosina. TSK pyrkii tukemaan sitä kaikin tavoin.

15. TSK:n rooli kestävä kehityksen strategiassa

15.1. Aiemmassa lausunnossaan TSK kertoi olevansa valmis auttamaan strategian tulevassa kehittämisessä. Se sanoi myös olevansa halukas järjestämään yhdessä komission kanssa joka toinen vuosi sidosryhmien foorumin sekä toimimaan valvontatehtävässä hyödyntäen jäsenvaltioiden ja EU:n tasolla laadittavia raportteja.

15.2. Nyt käsillä olevassa lausunnossa TSK ehdottaa pitkää kuulemismenettelyä ennen vuoden 2002 syksyä järjestettävää sidosryhmien foorumia. TSK osallistuu aktiivisesti tämän prosessin valmisteluun ja valvontaan sekä sidosryhmien foorumiin.

15.3. Keinona vahvistaa politiikan johdonmukaisuutta TSK on perustanut monialaisen kestävä kehityksen alakomitean. TSK pohtii myöhemmin sopivia pysyviä muotoja tarvittavan poliittisen johdonmukaisuuden varmistamiseksi. Kestävä kehityksen ulottuvuus on sisällytettävä puitekehityksenä moniin tulevaisuudessa laadittaviin lausuntoihin.

15.4. TSK pohtii tulevana vuonna yksityiskohtaisemmin eräitä kestävä kehityksen strategian avainaloja ja edistää siten osaltaan kestävä kehityksen ulottuvuuden sisällyttämistä kaikkiin EU:n työohjelman tärkeimpiin kysymyksiin.

15.5. TSK on ainoa EU:n toimielin, joka edustaa laajasti järjestäytyntä kansalaisyhteiskuntaa. Komitea voi näin ollen ainutlaatuisella tavalla edistää rakentavasti kestävä kehityksen strategian jatkokehittelyä ja seuranta.

Bryssel 29. marraskuuta 2001.

Talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Göke FRERICHS